

Oktatási Hivatal

A 2009/2010. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első (iskolai) forduló

INFORMATIKA I. (alkalmazói) kategória FELADATLAP

Munkaidő: 180 perc
Elérhető pontszám: 200 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt!

A versenymunkákat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási útmutató alapján. Továbbküldhetők a **legalább 90 pontra** értékelt versenymunkák.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző neve: ..... oszt.: .....

Középiskolai tanulmányait a 13. évfolyamon fejezi be: igen   nem

Az iskola neve: .....

Az iskola címe: ..... irsz. .... város

..... utca .....hsz.

Megye: .....

A felkészítő tanár(ok) neve: .....

.....

Húzd alá, hogy mely programcsomaggal akarsz dolgozni IBM PC gépen, ha bejutsz a 2. fordulóba!

Office2003 / Windows

OpenOffice.org 2.4.1 / Windows

OpenOffice.org 2.4.1 /Linux

Iskolai pontszám:

1. feladat	2. feladat	3. feladat	4. feladat	5. feladat	6. feladat	Összesen

.....
javító tanár

Ezt az A/3-as borítólapot, valamint a kitöltött iskolai összesítő lap nyomtatott változatát aláírva és lepecsételve, zárt borítékban **postára** kell adnia az iskolának legkésőbb **2009. december 2-án (szerdán) az Oktatási Hivatal címére (1054 Budapest, Báthory u. 10. fszt, 8 szoba)**. A határidő betartását a postabélyegző igazolja.

A továbbküldési ponthatárt elért versenymunkákat **elektronikus úton** kell továbbítani az iskolának az útmutatóban megadott módon. **Az elektronikus továbbítás határideje: 2009. december 2. (szerda)**. A határidő betartását az e-mail küldés dátuma igazolja.

A határidő után továbbított versenymunkákat, illetve az OKTV jelentkezők között nem szereplő tanulók versenymunkáit a tantárgyi bizottságok nem bírálják el.

Alapbeállítások: ahol a feladat szövege nem mond mást (és a mintán sem látszik másként), ott a lapméret A4, a margók egységesen 2,5 cm-esek, a betűméret 12 pontos, a betűtípus Times New Roman.

Nem minden részfeladatot írunk le a feladatszövegben, többet fel kell ismerni a mellékelt dokumentumok alapján!

1. feladat: Képeslap (20 pont)

Az itt látható minta alapján készítsd el a `kepeslap.png` képet! Próbáld minél tökéletesbben lemásolni az ábrát!

Ügyelj a következőkre:

- A kép 600 képpont széles és 450 képpont magas, fehér háttérrel.
- A képnek sötétzöld szegélye van, bal fele sötétzöld háttérű.
- A hópihe fehér színű. A két szeme sötétzöld körvonalú kör, amelyben fekete kitöltésű kör van elhelyezve. A hópihe orra piros kitöltésű kör. A száját szabad kézi rajzzal készítettük el, sötétzöld színnel.
- A kép jobb oldalán egy karácsonyfa látható. A lombja sötétzöld, a törzse sötétbarna.
- A karácsonyfán helyezz el kör alakú díszeket is (13 darabot), amelyeket tetszőleges (de nem sötétzöld) színekkel kitölthetsz!
- Az „Áldott, békés karácsonyt!” szöveget Times New Roman (vagy más talpas betűtípussal) kell elhelyezni!
- Az „Áldott, békés” szöveg fehér színű, a sötétzöld háttéren szerepel. A „karácsonyt!” szöveg pedig sötétzöld, és a fehér háttéren van elhelyezve.
- A szövegnek árnyéka is van. A fehér színű szövegnek fekete, a zöld színűnek sötétszürke árnyéka legyen!

2. feladat: Vers (20 pont)

Készítsd el a karácsonyi verseket tartalmazó dokumentumot a mintának megfelelően (vers.doc)!

A dokumentumban a bal- és a jobb-margó 1 cm-es, a főcím Lucida Calligraphy (vagy hasonló) betűtípusú legyen!

3. feladat: Karácsony (50 pont)

Készítsd el a karácsonyi ünnepekről szóló 4 oldalas dokumentumot (karácsony.doc) a mintának megfelelően!

A dokumentumban csak Garamond betűtípust használj! A szegélyek zöldek, a címsorok háttere arany színű legyen! Az alcímek fényessége 192, a főcímé 128 legyen! A képek egységesen 5 cm szélesek legyenek! Az utolsó lapon generált tartalomjegyzék legyen!

4. feladat: Körlevél (45 pont)

Készítsd el a minták alapján a körlevél B5-ös méretű alapidokumentumát (alap.doc), valamint a körlevelet az összes karácsony környéki jeles napról (körlevél.doc)!

A dokumentumban csak Garamond betűtípust használj, konkrét tartalomként csak a „Jeles napok” szöveg szerepelhet benne, minden mást a napok.doc adatforrásból kell venni! A szegélyek zöld színűek, a vonal aranysárga legyen!

A képeknek el kell férniük egy 4*4 cm-es területen; a kép alatti rész is legalább 4 cm szélességű legyen

5. feladat: Karácsonyi síverseny (44 pont)

Az iskola sízszakosztálya a karácsonyi szünetben félnapos villámversenyt tervez. A bizonytalan hóhelyzetre tekintettel ennek időpontját nem tudják előre rögzíteni, ezért abban maradnak, hogy amikor a testnevelő tanár megfelelőnek ítéli a körülményeket, sms-ben fogják egymást értesíteni.

Legutóbb azzal az elterjedt módszerrel próbálkoztak, hogy a testnevelő tanár – az előre eltervezett riadóláncnak megfelelően – két diákot értesített, ők újabb kettőt-kettőt, és így tovább, így az algoritmus hatékonyságának köszönhetően az összes résztvevő viszonylag kevés lépésben megtudja az időpontot. Sajnos, azonban az elképzelés csődöt mondott, mert az egyik diák telefonja elromlott, ezért nemcsak hogy őt nem tudták elérni, hanem a rajta keresztül értesítendő többieket sem. Mindebből okulva ezennel úgy döntöttek, hogy az iskola közvetlen közelében lakó diákok kivételével (, akiket végszükségben akár gyalogszerrel is elérhetnek) mindenkinek ketten is fogják továbbítani a hírt. Így ugyan összességében több sms-t kell küldeniük, de jóval nagyobb biztonsággal tudják meg a hírt a síelők. A módszert az alábbi, ki-nek.jpg képen is szemléltetjük:

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	
1																										
2																										
3																										
4																										
5																										
6																										
7																										
8																										
9																										
10																										
11																										
12																										
13																										

A testnevelő tanárt a lila M1 cella jelképezi. A végszükségben akár személyesen is értesíthető diákokat a széleken lévő L2, N2, K3, O3... stb. piros cellák mutatják, míg a többi diákra a világoskék színnel utaltunk. A síelők száma pontosan annyi, hogy az A1:Y13 tartományt a fenti séma alapján éppen kitöltik. Természetesen mindenki előre tudja (értelemszerűen).

en az utolsó sorban lévők kivételével), hogy a „saját” cellája alatt átlósan, a sarkával érintkező két cella által reprezentált társának kell továbbítania a hírt.

A gondos tervezés ellenére is előfordulhat, hogy a hírfolyam valahol elakad. Ennek kiderítésére egy egyszerű ellenőrzési lehetőséget építettek a rendszerbe. Az értesítés folyamán mindenki kap egy számot, a testnevelő tanár esetében ez 1, továbbá minden diák az őt értesítő személyek számának összegét kapja (ha csak egy értesítő személy van, akkor ez a szám értelemszerűen megegyezik az ő számával). Az alábbi, sms .jpg ábráról is leolvasható, hogy teljes hírtovábbítás esetén a testnevelő tanár és a biztosan elérhető („piros”) diák esetében ez a szám 1, míg a többieké a két, átlósan fölötté lévő cella tartalmának összegeként adódik.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	
1													1													
2												1		1												
3											1				1											
4										1						1										
5									1								1									
6								1										1								
7							1												1							
8						1														1						
9					1																1					
10				1																		1				
11			1																				1			
12		1																						1		
13	1																								1	

Készítsd el a minta alapján a karacsony.xls munkafüzetet, és benne az sms munkalapot! Megoldásod annál értékeesebb, minél kevesebb különböző függvényt használsz, és minél több cellát töltesz ki függvényekkel! A legtöbb pontot akkor szerezheted, ha a teljes A1:Y13 tartományra egyetlen függvény másolásával kapod meg a helyes eredményt!

Formázd úgy az A15:Y27 tartomány celláit, hogy ha egy tényleges hírtovábbításnál kapott számokat a 15. sortól kezdve beírjuk a megfelelő (tehát az eredeti táblázathoz képest éppen 14 cellával lejjebb lévő) helyre, akkor

- minden olyan esetben piros számjegyekkel lássuk a cellát, ha a benne lévő szám a hibás továbbítás(ok) miatt különbözik az eredeti tartományban lévő, megfelelő értéktől (más szóval azokat, amelyek „előtt” hiányzott – egy vagy több – továbbítás),
- minden olyan esetben sárga háttéren félkövér, piros számjegyekkel lássuk a cellát, ha az általa reprezentált személy megkapta ugyan az üzenetet, de nem az összes szükséges helyről,
- mint legkirívóbb esetet, piros színnel jelenítsük meg a cellát és benne a számjegyet is, ha az általa reprezentált személy egyáltalán nem kapta meg az üzenetet,
- a helyes továbbításokhoz tartozó számok pedig normál formátumban jelenjenek meg!

A lista.txt szövegfájl vesszővel elválasztva, „sorfolytonosan” tartalmazza az értesítés adatait, elsőként a testnevelő tanár számát, majd balról jobbra haladva a 2. sorban lévő diákok számait stb. Töltsük ki ezekkel a sémának megfelelő módon a 15-27. sorokat!

A kitöltés alapján, függvények segítségével válaszoljunk a kérdések munkalapon a következőkre (szükség esetén használhatsz segéd táblázatokat!):

- Hányan tervezték, hogy részt vesznek a versenyen? (D4)
- Hányan kapták meg minden előírt helyről az értesítést? (D5)
- Hányan kapták meg, de nem minden előírt helyről az értesítést? (D6)
- Hányan nem kapták meg egyáltalán az értesítést? (D7)

6. feladat: Karácsonyi ajándékok (21 pont)

A szegény gyerekek javára a Szeretetszolgálat, az iskola, az Önkormányzat és a vállalkozók ajándékgyűjtést szerveztek, és külföldről is érkeztek adományok. A gyűjtés eredményét az `ajandek.xls` munkafüzetben találod. Másold át ennek egyetlen munkalapját a `karacsony.xls` munkafüzetbe, a `ajandek` néven, és végezd el rajta a következő műveleteket!

A. Az A28-as cellába írd be: „Hány játékot gyűjtött?”, majd a B28:F28 cellákba írt függvények segítségével válaszold meg a kérdést!

B. Az A29-es cellába írd be: „Hányféle játékot gyűjtött?”, majd a B29:F19 cellákba írt függvények segítségével válaszold meg a kérdést!

C. Az A30-as cellába írd be: „Miből gyűjtött legtöbbet?”, majd a B30:F30 cellákba írt függvények segítségével válaszold meg a kérdést!

D. Az A31-es cellába írd be: „Hány játékból gyűjtött legtöbbet?”, majd a B31:F31 cellákba írt függvények segítségével válaszold meg a kérdést (használhatsz segédtablázatokat)!

E. Gyűjtsd ki az A35-től kezdődően azoknak a játékoknak minden adatát, amelyekre az alábbi állítások valamelyike teljesül:

- az Önkormányzat egyetlen ilyen sem gyűjtött, de a vállalkozók igen,
- az iskola 120-nál többet, de 150-nél kevesebbet gyűjtött ebből, a Szeretetszolgálat viszont nem kétszámjegyű darabot!

F. Gyűjtsd ki az A50-től kezdődően azokat a játékokat, amelyekből az iskola és az Önkormányzat együttesen is kevesebbet gyűjtött, mint amennyi a külföldi adomány volt ezekből! Jelenítsd meg az iskolai, az önkormányzati és a külföldi értékeket is!

Összpontszám: 200 pont, beküldési határ: 90 pont

Karácsonyi Versek

József Attila: Betlehemi királyok

Adjonisten, Jézusunk, Jézusunk!
Három király mi vagyunk.
Lángos csillag állt felettünk,
gyalog jöttünk, mert siettünk,
kis juhocska mondta - biztos
itt lakik a Jézus Krisztus.
Menyhárt király a nevem.
Segíts, édes Istenem!

Istenfia, jónapot, jónapot!
Nem vagyunk mi vén papok.
úgy hallottuk, megszületél,
szegények királya lettél.
Benéztünk hát kicsit hozzád,
Üdvösségünk, égi ország!
Gáspár volnék, afféle
földi király személye.

Adjonisten, Megváltó, Megváltó!
Jöttünk meleg országból.
Főtt kolbászunk mind elfogyott,
fényes csizmánk is megrogyott,
hoztunk aranyat hat marékkal,
tömjént egész vasfazékkal.
Én vagyok a Boldizsár,
aki szerencseny király.

Irul-pirul Mária, Mária,
boldogságos kis mama.
Hulló könnye záporán át
alig látja Jézuskáját.
A sok pásztor mind muzsikál.
Meg is kéne szoptatni már.
Kedves három királyok,
jóéjszakát kívánok!

Babits Mihály: Karácsonyi ének

Mért fekszel jászolban, ég királya?
Visszasírsz az éhes barikára.
Zenghetnél, lenghetnél angyalok közt:
mégis itt ridogálsz, állatok közt.

Bölcs bocik szájának langy fuvalma
jobb tán mint csillag-úr szele volna?
Jobb talán a puha széna-alom,
mint a magas égi birodalom?

Istálló párája, jobb az neked,
mint gazdag nárdusok és kenetek?
Lábadhoz tömjén hullt és arany hullt:
kezed csak bús anyád melléért nyúlt...

Becsésnek láttad te e földi test
koldusruháját, hogy fölvetted ezt?

s nem vélted rossznak a zord életet?
te, kiről zengjük, hogy megszületett!

Szeress hát minket is, koldusokat!
Lelkünkben gyűjts pici gyertyát sokat.
Csengess éjünkön át, s csillantsd élénk
törékeny játékunkat, a reményt.

Juhász Gyula: Karácsony felé

Szép Tündérország támad föl szívemben
Ilyenkor decemberben.
A szeretetnek csillagára nézek,
Megszáll egy titkos, gyönyörű igézet,
Ilyenkor decemberben.

...Bizalmas szívvel járom a világot,
S amit az élet vágott,
Beheggesztem a sebet a szívemben,
És hiszek újra égi szeretetben,
Ilyenkor decemberben.

...És valahol csak kétkedő beszédet
Hallok, szomorún nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben,
Legyünk hát jobbak, s higgyünk rendületlen,
S ne csak így decemberben.

Sík Sándor: A napkeleti bölcsek

Ama csillag után.

A holdsugaras hideg éjszakában,
Mint egy fehérló, csendes álom,
Úgy vonult el a komoly karaván.
És elől ment a három.

A sziklás föld mogorván és kopáron
Feküdt el lábaik alatt.
Méltóságos sora a száz tevének
A harmaton halkán haladt.
És mintha fehér árnyak lengenének,
Úgy vonult végig a fehér sereg
A völgyön, ahol nem nőttek virágok,
S a városon, ahol az emberek
Nem virrasztottak és nem énekeltek.
S ahol nem látta őket senki sem.

És így suhant el csendesen
Életre éledt vágya Napkeletnek
Az ezredéves éjszakán.

Ama csillag után.

Reményik Sándor: Karácsonykor

A szent estén majd eljövök ide.
Álmaim szekerebe fogatok

És szólok fantáziám táltosához:
Hipp-hopp, ott legyek, ahol akarok,
És álomhintón eljövök – ide.

Itt minden fehér lesz, – fehér, s halott.
Csak egy hang lesz a halott rengetegben:
A zúgó patakok.

És én fenyőtől fenyőhöz megyek
És minden fenyőt megsimogatok.

És megkérdezem: virrasztotok még?
És megkérdezem: hogy aludtatok?

És aztán feltűzöm a szívemet
A legmagasabb fenyő tetejére, -
S imába kezdek: Magány, Mi Anyánk...
Néked ajánlom égő szívemet...

Olyan lesz, mint egy karácsonyfaláng

Ismeretlen: Fehér Karácsony

Havazik, havazik...
Meg sem áll tavaszig.
Tán az egész világ
Hó alatt aluszik.

Hó alatt aluszik,
Pilláját se nyitja,
Hó alatt aluszik
Kertünkben a fűzfa.

Álmában barkát bont;
Csupa fehér bársony...
Azt hiszi tavasz van,
S itt van a karácsony.

Itt van a karácsony,
Most nyílik virága,
Hócsillagot bontott
Minden bokor ága.

Ünnepel a tél is;
Felöltözött szépen,
Kint sétál az utcán
Ünnepi fehérben

Karácsonyi éjfélóra

Karácsonyi éjfélóra
Megszületett Istenfia
Az ártatlan Kisjézuska.

Gyerünk mennyünk jászolóhoz
Boruljunk le a lábához,
Fekete fábul a böcsű
Fekete fábul a jászol.

Karácsony

Feldíszített karácsonyfa, a karácsony ünnepének egyik szimbóluma.

A karácsony a kereszténység egyik legfontosabb ünnepe, amelyen Jézus születésére emlékeznek. Időpontja a nyugati kereszténységben december 25-e, a keleti keresztények egy részénél [január 7-e](#) (bár dátum szerint itt is december 25-e); az örmény kereszténységben január 6.

Szokások

A vallásos keresztények számára az ünnep fénypontja a karácsonyi misén való részvétel (24-én éjfélkor vagy 25-én napközben). December 24-én hagyományosan a vallásos családok böjtölnek (karácsony böjtje), és csak este fogyasztják el a böjti vacsorát. Ez eredetileg alma, dió, méz és fokhagyma, majd vajas bableves hús nélkül (böjtös bableves), végül mákos guba volt, de újabban kialakult hogy hal, illetve szárma kerül ilyenkor az asztra.

December 25-én következik a karácsonyi ebéd vagy vacsora.

A család, esetleg a nagyobb rokonság ilyenkor összegyűlik, hogy együtt fogyassza el a karácsonyi ételeket. A magyaroknál a fő együttlét általában 24-e estéje (szenteste), míg a nyugat-európai országokban többnyire 25-e.

A nem vallásos, de keresztény kultúrkörbe tartozók számára a karácsony általában a szeretetet, a családi együttlétet jelképezi. Karácsonykor elterjedt szokás megajándékozni szeretteinket. Az üzletek és áruházak a szentestét megelőző hetekben igyekeznek kihasználni az ajándékozás szokását és reklámdömpinggel próbálják bevételüket többszörözni – ezzel sokszor fogyasztási lázzá torzítva az ünnep valódi lényegét.

A szó etimológiája

Köztéri karácsonyfa Makón

A karácsony szó a keleti keresztény egyház szláv nyelvéből került a magyarba és déli szláv, valószínűleg bolgár közvetítéssel. Egyes bolgár nyelvjárásokban a kracsun szó a téli és a nyári napfordulót, illetve az azok körüli ünnepnapokat jelenti. Macedón nyelvjárásokban a kracsun kifejezetten karácsonyt jelent.

A kracsun szó az (át)lép jelentésű korcs- igei töre vezethető vissza, a szó jelentése pedig a lépő, átlépő értelemről a fordulónap, napforduló felé fejlődve jutott el mai tartalmáig.

Egy másik elmélet szerint, mely a hangváltozások (szláv palatalizációk, nyílthangúsodás) törvényei alapján kutatta a szó etimológiáját, az óegyházi szláv az albán nyelv karcun szavát vette át, melynek eredeti jelentése rönk, tuskó, utalva a téli napfordulókortartott máglyarakás pogány népszokására.

Hagyományos magyar elnevezés a kiskarácsony és a nagykarácsony, amely a valóságban két külön ünnepet takar: nagykarácsony december 25-e, karácsony első napja, kiskarácsony pedig január elseje, újév napja.

Története

A karácsonyi ünnep szellemiségéhez, és jellegéhez hasonló ünnepek már korábban is léteztek, például a pogányok téli napfordulós ünnepe, a szaturnália ünnepsége. Az ókori Rómában december 17-25 között tartották a földművelés istenének, Szaturnusznak ezt a nagy ünnepét. Ekkor nagy táncos vigadalmakat tartottak birodalomszerte. A fény diadalát ünnepelték a halál és a sötétség felett. A régi pogány ünnep vigasságokkal volt tele, mivel a téli napforduló a régi földművesek körében az újjászületést, a reményt táplálta. A földművesek számára fontos volt a meleg eljövetele, mivel a létük múltott rajta. A meleg időszak a bőség időszaka volt, míg a hideg időszak a sötétség és a nélkülözés időszaka, ilyenkor az isteneket igyekeztek jókedvre deríteni. A szolgálak megajándékozása is elterjedt volt. A házakat örökzöld borostyánokkal díszítették.

Miután a kereszténység államvallás lett, hamarosan hivatalos keresztény ünneppé nyilvánították Jézus születését. Ezt az eseményt a 4. századtól kezdték ünnepelni, január 6-án Epiphaneia néven. A keresztény vallási ünnep Jézus születésének történetére épül. A keresztény hit szerint Jézus a próféták által megjövendölt Messiás, aki megváltja az emberiséget a bűntől. A Biblia leírása szerint Jézus szegényes körülmények között született, egy istállóban, mert senki nem fogadta be a házába a várandós Máriát, Jézus édesanyját a születés estéjén. A történet szerint napkeleti bölcsek indultak („háromkirályok”) útnak ajándékokkal köszönteni a születendő Messiást, és egy fényes csillag vezette el őket Jézushoz.

Égővel díszített fenyőfa Salgótarjánban

A 4. század végétől a keresztény egyházak mindinkább december 25-én kezdték ünnepelni Jézus születését, január 6-án pedig a Jordán folyóban való megkeresztelését (vízkereszt ünnepe). Ennek oka valószínűleg az volt, hogy a december 25-én végződő római szaturnália ünnep helyére állítsák a keresztény karácsonyt. Jézus születésének történetével együtt új vallási tartalommal töltötték meg a pogány ünnepet.

A 16. században a reformáció új tartalommal töltötte meg a karácsony ünnepét is. Az addigi templomi liturgia kezdett beköltözni a házakba. Az emberek a Biblia otthoni forgatása révén a vallásos ünnepeket és szertartásokat elkezdték otthon is ünnepelni. Kialakult sok karácsonyi szokás, például a karácsonyfa-állítás az evangélikusoknál Németországban. A 18. században már egész Németországban szokás volt karácsonyfát állítani. Innen jutott el a 19. században előbb Ausztriába, majd egész Európába, a kivándorlókkal az Újvilágba, és így kezdett meghonosodni az egész nyugati keresztény világban. A karácsonyfákat kezdetben édességekkel és gyümölcsökkel díszítették fel, később kezdett kibontakozni az üvegdíszek megjelenése. A karácsony megünneplése egyre inkább kezdett szokássá válni a nem vallásos családok körében is, a szeretet, a béke ünnepeként, a vallásos keresztényi rítusok egy részét átvéve. Napjainkban, az európai zsidó-keresztény kultúrkörben a karácsony népszerű és sokakat érintő ünneppé vált, amely mindenki számára más-más jelentést hordoz.

Magyarországon a szocializmus idején a vallásos háttérű fenyőünneppel helyettesítették.

Jézus születésének időpontja

A kutatók többsége egyetért abban, hogy december 25-e nem Jézus születésének időpontja. A korai keresztények nem ünnepelték Jézus születését, és nem is próbálták meghatározni az időpontját; az ünneplés legkorábbi ismert példája Egyiptom, ahol Jézus születését tavaszra tették. Számtalan más időpont is használatos volt.

A 4. századtól előbb január 6., majd december 25. vált elterjedtté, mint Jézus születésének hivatalosan elfogadott időpontja. Az örmény egyház hívei ma is január 6-át ünneplik, míg a többi egyház elfogadta a december 25-i dátumot.

A december 25-i időpont eredetéről számos teória van; egyikük sem általánosan elfogadott.

A téli napforduló környéke a legtöbb vallásban és kultúrában fontos időpont volt. Kezdetben a Nap vagy a természet újjászületésének ünnepe volt; később erre az időpontra esett Ozirisz, Jupiter, Plutusz és Nimród ünnepe, a germán Yule és a római Szaturnália. A keresztény ünnep magába olvasztotta a korábbi pogány ünnepeket (erre még ma is számos népszokás emlékeztet); egyes elképzelések szerint az időpontot is átvette.

Különösen fontos ilyen szempontból a mithraizmus, ami sokáig a kereszténység fő vetélytársa volt. Mithrászt a Nappal hozták kapcsolatba, és születését december 25-én ünnepezték; egyes feltételezések szerint Jézus figuráját jelentős részben róla mintázták.

Más feltételezések szerint a korabeli keresztények Jézus születését Nagypéntek időpontjából próbálták kiszámítani, arra alapozva, hogy az ótestamentumi próféták halála a zsidó vallás szerint rendszerint az év ugyanazon napjára esett, mint születésük vagy fogantatásuk. Jézus halálának időpontja nem szerepel az evangéliumokban; amikor megpróbálták kiszámítani, március 25-ére vagy április 6-ára jutottak. Ezt az időpontot Jézus fogantatásával azonosították, és kilenc hónapot hozzáadva december 25-öt, illetve január 6-ot kaptak.

A hagyomány szerint Jézus a Hanuka idején született, ami a héber naptár szerint kiszlév 25-től tévét 2-ig vagy 3-ig tart. Kiszlétet általában decemberrel azonosították. Azonban ha elfogadjuk Jézus születésére a legvalószínűbbnek tartott i. e. 5 dátumot, akkor kiszlév 25. november 25-re esik.

Egyes keresztények úgy hitték, hogy Gábrriel angyal megjelenése Zakariás előtt, amikor közölte vele, hogy Keresztelő Szent János apja lesz, Jom Kippur idejére esett. Ez azon a(z evangéliumban nem szereplő) hiten alapult, hogy Zakariás főpap volt, és az angyal akkor jelent meg neki, amikor a Szentek Szentjébe ment (a jeruzsálemi Szentély ezen termébe csak a főpap és csak évente egyszer, Jom Kippur alkalmával léphetett be). Eszerint János fogantatása valamikor szeptember végén, és a születése június végén történhetett (a hagyomány a dátumot június 24-ére teszi). Az evangéliumok szerint az angyal három hónappal János fogantatása előtt jelent meg Szűz Máriának (a hagyomány szerint március 25-én). Innen kilenc hónapot számolva december 25. adódik.

Adventi koszorú

A népszokás szerint koszorút kötöttek a nyári napforduló napján, amikor legrövidebb az éjszaka, vagyis június 24-én Keresztelő Szent János, vagy a hagyományos hazai megnevezés szerint Szent Iván napján: virágokból, aratás befejeztével kalászos szalmából, szüret végeztével szőlőből.

E nagy múltú szokások mellé a múlt század második felében került az adventi koszorú hagyománya.

A karácsonyi ünnepek kezdete november végére, december elejére esik az eljövotelt és az Úrra való várakozást jelentő adventtel, ami egyben az egyházi év kezdetét is jelenti. Eredete az 5-6. századra nyúlik vissza, amikor heti háromnapos böjttel is megtisztelték. A szentestét megelőző négy ünnepi vasárnap és szentek névnapjai (András, Borbála, Miklós, Tamás, István, János) tartoznak bele. Fenyőágból, szalmából, négy gyertyából díszített koszorút készítenek, majd e gyertyákat, az egymást követő négy adventi vasárnap gyújtják meg.

András napjához legközelebb eső vasárnap és december 25-e közötti négy hetes időszak advent ünnepe.

Az első adventi koszorút 1860-ban egy hamburgi lelkész készítette. Egy óriási fenyőkoszorút függesztett a plafonra és 24 gyertyát tett rá, utalva ezzel az ünnep valamennyi napjára. Később Ausztriában is népszerűvé vált, a katolikus lakosság körében is. Magyarországon főleg a második világháborút követő időben vált szokássá, templomokban, középületekben, otthonokban adventi koszorút a csillárra függeszteni.

Ez a szokás idővel annyiban módosult, hogy a gyertyák száma négyre, az adventi vasárnapok számára csökkent. A rajta lévő gyertyák a karácsony előtti vasárnapok liturgikus színeiben jelennek meg a hagyománytisztelőknél. Az adventi koszorú mai is az ünnep nélkülözhetetlen szimbóluma, melynek rengeteg változata létezik.

Karácsonyfa

A hivatalos kereszténység felvétele előtti időben szokás volt az úgynevezett szent fák előtt fényeket gyújtani. Kr. u. 452-ben azonban ezt a római katolikus egyház betiltotta.

Nagy Károly császár 800 körül a törvényeket és rendelkezéseket tartalmazó „Capitularia” című művében hasonló módon betiltotta a fák és a kutak kivilágítását is. Érthető a tiltás, ha tudjuk, hogy az „Yggdrassil” (kőris) világfát, amelyen egy északi legenda szerint Wotan függött, egy szent kút mellett elhelyezkedő örökzöld faként írják le. A kereszténység előtti néphitet módszeresen igyekeztek kiirtani.

Egy másik feldíszített fa az volt, amelyet a korai középkorban mindszentekkor és halottak napján (november 1-én és 2-án) a templomok bejáratánál állítottak fel. Ezt gömbökkel díszítették, melyek az elhunytak lelkeit szimbolizálták. Nagyon valószínű, hogy a gömbdíszek használatának szokása innen került át a karácsonyfára, így az az évszázadok során az életfa, a fényfa és a túlvilágfa egyfajta kombinációjává vált.

A karácsonyfa közvetlen előzménye a pogány hagyományokban a termőág, zöldág házba vitele, illetve a ház és a ház környékének örökzöld ágakkal díszítése. A szokást ismerték a kelták, náluk a fagyöngy, a magyal és egyéb örökzöldek játszották a főszerepet.

Magyarországon a zöldág általában rozmaring ágacska, nyárfa vagy kökénybokor ága. A gerendára függesztették fel, aranyozott dióval, piros almával, mézesbábbal, szalmafigurákkal díszítették. A diónak rontást űző erőt tulajdonítottak, a gyümölcs a bőség, egészség jelképe, a szalma pedig a betlehemi jászolra emlékeztet. A karácsonyi ág később fejlődött kis fácskává, amit szintén a házba vittek, és különféle módon díszítettek.

A manapság megszokott díszes, üveggömbökkel, szaloncukorral felállított fa német protestáns hatásra terjedt el bécsi közvetítéssel, kezdetben az arisztokrácia és a városi polgárság körében. Magyarországon először Brunswick Teréz martonvásári grófnő, az első magyarországi óvoda megalapítója állított karácsonyfát 1824-ben.

Hazánkban csak a 19. század második felében kezdett elterjedni a szokás. Először csak a nemesi családoknál, majd a módosabb polgári otthonokban is megjelenik az ünnep jelképe.

A szegény paraszti családokban a II. világháború végéig megmaradt a zöldág állítás szokása, sőt volt, ahol a jó szaporulat reményében az istállóba is vittek belőle.

Tartalom

Szokások.....	1
A szó etimológiája.....	1
Története.....	2
Jézus születésének időpontja.....	2
Adventi koszorú.....	3
Karácsonyfa.....	4

Ádvent

november 29.-december 20.

Az egyházi év kezdete, a karácsonyi előkészületek időszaka. Kezdeté a Szent András napját (nov. 30.) követő vasárnap előestéje. Eredete az V-VI. századra nyúlik vissza, s az első időszakban háromnapos böjttel volt összekötve.

Ádvent első vasárnapjával kezdődik az egyházi esztendő. A soron következő négy hét egyben a várakozás időszaka is, a lelki felkészülés ideje karácsonyra, Jézus születésére. Időpontja évről évre változik, Szent András napjához (november 30.) legközelebb eső vasárnapon ünnepeljük. Színe a lila: a templomi terítő lila, a szertartáson a pap lila miseruhát vagy stólát visel, illetve az adventi koszorún elsőnek meggyulladó gyertya színe is lila.

Ádvent második vasárnapja: Színe hasonlóképpen a lila. Az ádvent mellett a nagyböjti időszaknak is lila az ünnepi színe az egyházi liturgiában. Számos helyen a karácsonyt megelőző hetekben a lilát kézzel helyettesítik, hogy a két ünnepet megkülönböztessék egymástól.

Ádvent harmadik vasárnapja: Gaudete (örvendjete!) vasárnap kiemelkedik a többi közül, ádvent második felének kezdetét jelzi. Színe a rózsaszín, amely az örömet szimbolizálja.

Ádvent negyedik vasárnapja: Színe a bűnbánatot kifejező lila. Az adventi koszorún mind a négy gyertya egyszerre ég ezen a napon.

December							
	Hé	Ke	Sz	Cs	Pé	Sz	Va
49		1	2	3	4	5	6
50	7	8	9	10	11	12	13
51	14	15	16	17	18	19	20
52	21	22	23	24	25	26	27
53	28	29	30	31			

Jeles napok

Borbála napja

december 4.

Szent Borbála emlékűnepe, aki Kis-Ázsiában élt. Keresztény hitéért halt mártírhalált.

A bányászok, tüzérek, védőszentje.

A Borbála nap hiedelemszokásai a magyar nyelvterületen csak szórványosan terjedtek el.

Például a női munkatiltalom, e napon a női látogató nem hoz szerencsét a házhoz.

December							
	Hé	Ke	Sz	Cs	Pé	Sz	Va
49		1	2	3	4	5	6
50	7	8	9	10	11	12	13
51	14	15	16	17	18	19	20
52	21	22	23	24	25	26	27
53	28	29	30	31			

Jeles napok